NN 86/2018 (26.9.2018.), Pravilnik o kriterijima i načinu upravljanja rizicima leasing društva

HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA

1702

Na temelju članka 69. stavka 7. Zakona o leasingu (»Narodne novine« br. 141/2013), Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga na sjednici Upravnog vijeća održanoj 20. rujna 2018. godine donosi

PRAVILNIK

O KRITERIJIMA I NAČINU UPRAVLJANJA RIZICIMA LEASING DRUŠTVA

UVODNE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim Pravilnikom detaljnije se propisuju kriteriji i način upravljanja rizicima leasing društva iz članka 69. Zakona.

(2) Odredbe ovog Pravilnika na odgovarajući se način primjenjuju i na podružnice leasing društava iz druge države članice Europske unije kao i podružnice leasing društava iz trećih država.

(3) Prekršajne odredbe Zakona na odgovarajući se način primjenjuju i na postupanje leasing društva i odgovornih osoba u leasing društvu u odnosu na primjenu odredbi ovoga Pravilnika.

Pojmovi i definicije

Članak 2.

Pojmovi koji se koriste u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

1. Hanfa je Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga.

2. Zakon je Zakon o leasingu (»Narodne novine« br. 141/2013).

3. Kreditni rizik jest rizik gubitka zbog neispunjavanja novčane obveze primatelja leasinga prema leasing društvu.

4. Koncentracijski rizik jest rizik koji proizlazi iz svake pojedinačne, izravne ili neizravne, izloženosti prema jednoj osobi odnosno grupi povezanih osoba ili skupa izloženosti koje povezuju zajednički činitelji rizika kao što su isti gospodarski sektor, odnosno geografsko područje i istovrsni poslovi koji mogu dovesti do takvih gubitaka koji bi mogli ugroziti nastavak poslovanja leasing društva.

5. Tržišni rizik predstavlja potencijalne učinke koje vanjski utjecaji imaju na vrijednost imovine i obveza leasing društva, a uzrokuju ga kretanja na financijskim tržištima. Tržišni rizici jesu valutni rizik, kamatni rizik i tržišni rizik likvidnosti.

6. Valutni rizik jest rizik promjene vrijednosti financijskog instrumenta zbog promjena tečaja stranih valuta.

7. Kamatni rizik jest rizik promjene vrijednosti financijskog instrumenta zbog promjena tržišnih kamatnih stopa.

8. Tržišni rizik likvidnosti je rizik nemogućnosti likvidacije imovine po prihvatljivoj cijeni i u prikladnom roku.

9. Operativni rizik jest rizik gubitka zbog neprikladnih ili pogrešno izvršenih poslovnih procesa, postupaka i propusta koji se odnose na ljudske resurse ili sustave unutar leasing društva ili zbog vanjskih utjecaja ili događaja.

10. Rizik likvidnosti jest rizik gubitka koji proizlazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti leasing društva da podmiri svoje novčane obveze o dospijeću.

11. Financijski instrument je svaki ugovor uslijed kojeg nastaje financijska imovina jednog subjekta i financijska obveza ili vlasnički instrument drugog subjekta (sukladno odredbama Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja).

12. Ukupna izloženost leasing društva je zbroj izloženosti po osnovi financijskog leasinga, izloženosti po osnovi operativnog leasinga, izloženosti po osnovi danih zajmova te ostalih izloženosti.

13. Izloženost po osnovi financijskog leasinga je zbroj dospjelih nenaplaćenih potraživanja i nedospjele glavnice.

14. Izloženost po osnovi operativnog leasinga je zbroj potraživanja i nedospjele ugovorene vrijednosti.

15. Izloženost po osnovi danih zajmova je zbroj dospjelih nenaplaćenih potraživanja i nedospjele glavnice.

16. Ostale izloženosti su izloženosti po danim depozitima, ulaganja u vrijednosne papire i poslovne udjele te ostale izloženosti koje nose kreditni rizik.

17. Grupa povezanih osoba su dvije ili više osoba povezanih sukladno odredbama članaka 12., 13., 14. i 15. Zakona.

18. Izloženost prema državi je izloženost prema središnjoj državi, fondovima socijalne sigurnosti, javnim nefinancijskim poduzećima, jedinicama lokalne uprave i samouprave (lokalna država) sve sukladno sektorskoj klasifikaciji institucionalnih jedinica prema europskom sustavu nacionalnih i regionalnih računa.

SUSTAV UPRAVLJANJA RIZICIMA

Članak 3.

Leasing društvo dužno je uspostaviti sveobuhvatan i učinkovit sustav upravljanja rizicima u skladu s vrstom, opsegom i složenosti svoga poslovanja koji mora uključivati najmanje:

– strategije, politike, postupke i mjere upravljanja rizicima,

– tehnike mjerenja rizika,

– praćenje i izvješćivanje o rizicima,

– podjelu odgovornosti u vezi s upravljanjem rizicima.

Strategije, politike i interni akti za upravljanje rizicima

Članak 4.

(1) Leasing društvo dužno je donijeti strategiju, politike i druge interne akte za upravljanje rizicima i osigurati njihovu primjenu na razini cijeloga leasing društva.

(2) Strategija upravljanja rizicima iz stavka 1. ovoga članka jedan je ili više pisanih dokumenata koji minimalno obuhvaćaju ciljeve i osnovna načela preuzimanja i upravljanja rizicima i sklonost leasing društva za preuzimanje rizika.

(3) Politike i interni akti iz stavka 1. ovoga članka za upravljanje rizicima čine jedan ili više dokumenata koji minimalno obuhvaćaju sljedeće:

– utvrđivanje prihvatljivog stupnja rizika za pojedine rizike,

– jasne linije ovlasti i odgovornosti za upravljanje rizicima unutar leasing društva,

– metodologiju utvrđivanja i mjerenja odnosno procjenjivanja rizika kojima je leasing društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo,

– interne limite i kontrole te ostale postupke za ovladavanje i praćenje rizika uključujući uspostavu odgovarajućih limita,

– procedure i mjere ako dođe do odstupanja od primjene usvojenih politika i postupaka,

– procedure i mjere ako dođe do kriznih situacija.

(4) Strategije, politike i interni akti iz stavka 1. ovoga članka moraju biti u pisanom obliku, jasno definirani i dokumentirani te dostupni svim radnicima leasing društva uključenima u proces preuzimanja i upravljanja rizicima.

(5) Leasing društvo dužno je redovito nadzirati, ocjenjivati, preispitivati i redovito, a najmanje jednom godišnje revidirati i po potrebi ažurirati primjerenost i učinkovitost predviđenih mjera u svrhu otklanjanja mogućih nedostataka u istima.

Utvrđivanje, mjerenje i ovladavanje rizicima

Članak 5.

(1) Leasing društvo dužno je kontinuirano utvrđivati rizike kojima je ili bi moglo biti izloženo u svojem poslovanju te analizirati uzroke izloženosti rizicima.

(2) Leasing društvo dužno je redovito mjeriti odnosno procjenjivati rizike koje je utvrdilo u svojem poslovanju.

(3) Leasing društvo dužno je mjeriti odnosno procjenjivati rizike na temelju prikladnih kvantitativnih i/ili kvalitativnih metoda mjerenja odnosno procjene rizika koje će omogućiti uočavanje promjena u profilu rizičnosti leasing društva uključujući i pojavljivanje novih rizika.

(4) Leasing društvo dužno je jasno odrediti kriterije za odlučivanje i postupke za ovladavanje rizicima uzimajući u obzir postojeći i željeni profil rizičnosti te sklonost preuzimanju rizika.

(5) Leasing društvo dužno je prikladno dokumentirati način ovladavanja rizikom uključujući i razloge za prihvaćanje, smanjenje, izbjegavanje ili prijenos rizika.

Praćenje i izvješćivanje o rizicima

Članak 6.

(1) Leasing društvo dužno je uspostaviti sustav redovitog praćenja i izvješćivanja o izloženosti rizicima i profilu rizičnosti leasing društva.

(2) Leasing društvo dužno je uspostaviti sustav praćenja i izvješćivanja o rizicima na način da svim relevantnim razinama upravljanja omogući pravodobne, točne i dovoljno detaljne informacije koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka odnosno sigurno i stabilno poslovanje leasing društva.

(3) Leasing društvo dužno je na odgovarajući način pratiti rizike iz poslovnih procesa koje je izdvojilo na druge osobe.

Podjela odgovornosti u svezi s upravljanjem rizicima

Članak 7.

(1) Nadzorni odbor leasing društva nadležan je za davanje suglasnosti upravi leasing društva na organizaciju sustava upravljanja rizicima.

(2) Uprava leasing društva odgovorna je za:

– uspostavljanje jasnih i dosljednih unutarnjih odnosa u vezi s odgovornošću za preuzimanje i upravljanje rizicima uključujući razgraničenja ovlasti i odgovornosti između nadzornog odbora, uprave leasing društva i rukovodstva leasing društva,

– osiguranje odgovarajućeg broja radnika sa stručnim znanjem i iskustvom u sustavu upravljanja svim značajnim rizicima,

– odobravanje i periodično (najmanje jedanput na godinu) provjeravanje i usklađivanje strategija i politika preuzimanja i upravljanja rizicima,

– uspostavljanje opće svjesnosti o rizicima na svim razinama leasing društva, odnos i ponašanje radnika prema riziku i upravljanju rizikom, uzimajući u obzir prihvatljiv stupanj rizika za leasing društvo.

(3) Uprava leasing društva sudjeluje u procesu upravljanja rizicima i dužna je aktivno se uključiti u proces upravljanja svim značajnim rizicima.

(4) Svi radnici leasing društva sudjeluju u provođenju sustava upravljanja rizicima.

UPRAVLJANJE POJEDINAČNIM RIZICIMA

Članak 8.

(1) Leasing društvo dužno je donijeti i provoditi primjerene politike i postupke upravljanja za najmanje sljedeće rizike:

– kreditni rizik (uključujući i koncentracijski rizik),

– tržišni rizik (uključujući valutni, kamatni rizik i tržišni rizik likvidnosti),

– rizik likvidnosti,

– operativni rizik.

(2) Leasing društvo dužno je donijeti i provoditi primjerene politike i postupke upravljanja i za sve druge vrste rizika kojima je ili bi moglo biti izloženo u svome poslovanju.

KREDITNI RIZIK

Upravljanje kreditnim rizikom

Članak 9.

(1) Leasing društvo dužno je donositi odluke o odobravanju posla leasinga na temelju primjerenih i jasno definiranih kriterija te je dužno definirati postupke odlučivanja o odobravanju, promjenama, obnavljanju ugovora o leasingu i refinanciranju poslova leasinga.

(2) Prije sklapanja ugovora koji je osnova za nastanak izloženosti kreditnom riziku, leasing društvo procjenjuje kreditnu sposobnost primatelja leasinga, kvalitetu, utrživost, raspoloživost, vrijednost i mogućnost naknadne prodaje objekta leasinga te kvalitetu, vrijednost i utrživost instrumenata osiguranja potraživanja.

(3) Leasing društvo dužno je tijekom trajanja pravnog odnosa koji predstavlja izloženost kreditnom riziku, pratiti poslovanje primatelja leasinga te kvalitetu, utrživost, raspoloživost i vrijednost objekta leasinga i instrumenata osiguranja potraživanja.

(4) Leasing društvo dužno je uspostaviti primjeren i djelotvoran sustav upravljanja i stalnog praćenja portfelja i pojedinačnih izloženosti koje nose kreditni rizik te osigurati njegovu provedbu, što uključuje:

– upravljanje portfeljima i pojedinačnim izloženostima koje nose kreditni rizik,